RECERQUES DEL MUSEU D'ALCOI, 11/12 (2002-2003), 209-216

Museu Arqueològic Municipal d'Alcoi Camil Visedo Moltó. Memòria d'activitats 2002

JOSEP M. SEGURA MARTÍ

Es resumeix l'activitat realitzada al Museu durant l'any 2002 i se'n descriuen els diferents nivells d'actuació: administració i gestió, difusió, conservació i investigació.

Paraules clau: Activitats 2002. Visitants. Exposicions. Investigació. Museu Arqueològic Municipal d'Alcoi (Alacant).

Se resume la actividad realizada en el Museo durante el año 2002, describiéndose sus diferentes niveles de actuación: Administración y Gestión, la Difusión e Investigación.

Palabras Clave: Actividades 2002. Visitantes. Exposiciones. Investigación. Museo Arqueológico Municipal de Alcoi (Alicante).

Alcoi archaeological Museum. 2002 report of activities.

In this report we give an abridged account of the activities carried out at the Museum during the year 2002, stanting its diferent levels of action, that is, Administration and Management, Publications and Knowledge spreading, preservation and research.

Key Words: Activities 2002. Visitors. Exhibitions. Research. The Arqueological Museum of Alcoi (province of Alicante).

INTRODUCCIÓ

Durant l'any 2002 han estat moltes i molt variades les activitats, però sens dubte la commemoració del 50è aniversari del descobriment de les pintures rupestres de la Sarga ha estat una celebració destacada, que ha impulsat la realització d'activitats diverses que han requerit la participació directa del Museu Arqueològic Municipal Camil Visedo Moltó. I entre aquestes hi ha l'edició d'un llibre sobre l'art rupestre de la Sarga i la realització d'una gran exposició. La celebració d'aquesta efemèrides ha estat, una any més, una oportunitat per a reforçar els lligams de relació i la cooperació cultural entre la Caja de Ahorros del Mediterráneo i el Museu d'Alcoi. També, s'han cenyit més les relacions entre el nostre Museu i els diferents professionals que han col·laborat amb els seus estudis en l'edició del llibre *La Sarga. Arte rupestre y territorio*.

Al voltant de la celebració del descobriment de l'art prehistòric de la Sarga, la Direcció General de Patrimoni Artístic (Conselleria de Cultura i Educació) i l'Instituto de Arte Rupestre, entre altres organismes, va convocar el congrés internacional "Arte Rupestre en el ámbito mediterráneo", celebrat a València els dies 20 a 23 de juny de 2002. Durant la sessió del dia 22, un grup de 70 congressistes van visitar els abrics de la Sarga i també l'exposició instal·lada a la CAM, on el professor Antonio Beltrán va impartir una conferència sobre la Sarga i l'art rupestre.

Una segona campanya de treballs de neteja i conservació de les pintures, realitzat per encàrrec de la Direcció General de Patrimoni Artístic de la Conselleria de Cultura i Educació, ha estat determinant per a la recuperació i la localització de diferents motius en l'abric II (plafó 1), en què ha aparegut un grup cabres, figures humanes i la representació d'un arbre.

Enguany, la revista *Recerques del Museu d'Alcoi* ha estat avaluada pel Consejo Superior de Investigaciones Científicas com una edició que compleix els requisits de qualitat que exigeix per a les revistes científiques el Centro de Información y Documentación Científica (CINDOC). Una de les novetats del número 9 (2000) ha estat el fet de la incorporació d'un Consell de Redacció i un Consell Assessor de la revista, i també que aquest número de la publicació incorporara un dossier amb les ponències i taules redones de les jornades "Alcoi, ciutat i patrimoni. Jornades de debat", que va organitzar el Centre Alcoià d'Estudis Històrics i Arqueològics durant el mes de novembre de 2002.

ADMINISTRACIÓ I GESTIÓ

Les despeses ordinàries del Museu, ocasionades amb motiu de la realització de diferents activitats, el manteniment de l'edifici i les instal·lacions, etc., que han estat ateses pel pressupost municipal de l'Ajuntament d'Alcoi de l'any 2002, han ascendit a un total de 46.927 euros.

– Subvencions:

La Subsecretaria de Promoció Cultural de la Conselleria de Cultura i Educació ha atorgat al Museu les subvencions següents, d'acord amb les convocatòries ordinàries publicades amb aquesta finalitat:

- Resolució de 4 de febrer de 2002, sobre l'estimació del recurs interposat en 2001 per l'Ajuntament d'Alcoi davant la denegació d'una ajuda per a la restauració de materials arqueològics, corresponent a la convocatòria de l'Ordre de 12 de juliol de 2001. Concessió d'una subvenció de 1.803 euros per a la restauració de 40 monedes d'època ibèrica i romana.
- Resolució de 24 de juliol de 2002, respecte de les ajudes a museus i col·leccions museogràfiques, concessió de 1.202,02 euros per al funcionament i manteniment de les seues col·leccions i instal·lacions. L'import de la subvenció ha contribuït a les depeses de contractació del servei d'atenció als visitants del Museu en caps de setmana i festius.
- Resolució de 17 de juliol de 2001, respecte de les ajudes a museus i col·leccions museogràfiques per a la conservació, l'equipament, el manteniment i l'adequació d'infraestructures, així com per a la restauració dels seus fons, concessió de 1.202,02 euros. L'import d'aquesta subvenció ha contribuït a les depeses hagudes amb motiu de la segona fase de la construcció d'una cambra de baixa humitat per a la conservació de les col·leccions de naturalesa metàl·lica.
- Resolució de 30 de juliol de 2002 de la Direcció General de Patrimoni Artístic, respecte de la convocatòria d'ajudes per a la realització d'actuacions arqueològiques i paleontològiques en la Comunitat Valenciana. Concessió de 6.000,00 euros per al cofinançament de les excavacions arqueològiques al jaciment del Salt (Alcoi).

– Informes i correspondència:

Durant l'exercici de 2002, les tasques administratives han generat 192 escrits d'eixida i s'han rebut 189 cartes, principalment d'assumptes referits als intercanvis de publicacions, al depòsit de materials arqueològics de què ha estat objecte el Museu; les sol·licituds per a l'estudi, la fotografia, etc., de les col·leccions, i el préstec de determinades peces de la col·lecció del Museu per a exposicions temporals; les memòries i la documentació de les convocatòries de subvencions; els informes per al Departament d'Urbanisme pel que fa a les llicències d'obres, etc.

BIBLIOTECA

La Biblioteca del Museu ha continuat prestant els seus serveis de consulta en sala i préstec domiciliari de llibres. L'intercanvi de publicacions amb altres institucions i les adquisicions de llibres han representat un increment de 210 volums al llarg de 2002.

A més a més, a finals d'any vam rebre la donació d'un lot de 80 llibres de la biblioteca del senyor Mario Brotons Jordà, un destacat col·laborador de C. Visedo Moltó, que l'any 1951 va intervindre directament en el descobriment de les pintures rupestres de la Sarga.

A la relació d'intercanvis de publicacions esmentada en les memòries corresponents als exercicis anteriors (amb un total de 156 institucions), cal que hi afegim les institucions que durant l'any 2002 s'han incorporat a l'intercanvi bibliogràfic amb la nostra revista:

- Museus de Morella
- Arxiu Municipal d'Ibi
- Instituto Portugués de Arqueología
- Revista de Estudios Ibéricos

LA DIFUSIÓ DEL PATRIMONI

Estadístiques de les visites

Els horaris i dies en què ha obert el Museu Arqueològic Municipal l'any 2002 són:

- Primavera, tardor i hivern:
  De dilluns a divendres: de 9 a 14 hores.
  Dissabtes, diumenges i festius: de 10.30 a 13.30 hores.
- Estiu (de l'1 de juliol al 30 de setembre)
  De dilluns a divendres: de 9 a 14 hores.
  Dissabtes, diumenges i festius: tancat.

Llevat d'aquest horari, s'han autoritzat visites a la vesprada de caràcter individual i per a diferents col·lectius (amb una sol·licitud prèvia). A partir del mes d'abril, el servei d'atenció a visitants en caps de setmana i festiu ha estat realitzant-se per part de personal d'una empresa de serveis contractada amb aquesta finalitat.

El Museu ha obert un total de 341 dies.

– Comentaris sobre la distribució setmanal de les visites individuals i col·lectives:

Els dies en què el Museu ha rebut una major afluència de visitants individuals ha estat els diumenges i els dissabtes (5,77 i 5,07 visites/dia), amb un total anual de 248 i 218 visites respectivament. Els dies laborals s'observa una menor quantitat de visites individuals, encara que amb una mitjana entre 3,96 i 1,84 visites/dia.

Els dies en què el Museu rep visites col·lectives o de grups són, per ordre de preferència: dimarts i dijous (18,82 i 14,69 visites/dia), dimecres (11,38 visites/dia), dissabte (10,19 visites/dia), etc. Els diumenges registren un índex menor de visites col·lectives.

Per la suma de visites individuals i col·lectives es pot deduir que els dies de la setmana en què el Museu rep una

major quantitat de visitants són els dimarts, els dijous, els dissabtes i els dimecres, amb una mitjana diària entre 22,78 i 14,26 visites per dia. En darrer lloc se situen els divendres i els dilluns (entre 12,40 i 11,14 visites/dia). Amb una menor incidència els diumenges (8,67 visites/dia).

La mitjana anual és de 14,67 visites diàries, durant els 341 dies en què el Museu ha estat obert al públic.

La xifra anual total és de 5.002 visites, de les quals 1.192 han estat individuals i 3.802 visitants repartits en 120 grups. A més, cal afegir-hi que alguns d'aquests col·lectius –generalment els escolars, quan els grups superen les 30 persones– han visitat el Museu de forma fraccionada, en petits grups o per cursos naturals.

La diversa procedència de les visites (individuals i col·lectives), s'observa en els percentatges del quadre següent:

Percentatges de les visites	**Individuals**	**Col·lectives**
Locals	29,95	21,99
Comunitat Valenciana	31,12	60,94
Altres comunitats	22,99	15,56
Estrangers	15,94	1,50
	100,00 %	100,00 %

PREFERÈNCIES DIA/SETMANA I MITJANA DE VISITES INDIVIDUALS I VISITES COL·LECTIVES

	individuals	col·lectives	mitjana
dilluns	1,84	9,29	11,14
dimarts	3,96	18,82	22,78
dimecres	2,88	11,38	14,26
dijous	2,67	14,69	17,35
divendres	2,88	9,52	12,40
dissabtes	5,07	10,19	15,26
diumenges	5,77	2,91	8,67

* mitjana diària anual.....14,67 visites

Resum visitants 2002

	DIES OBERT	*NÚM. COL·LECT.*	*VISITES COL·L.*	*VISITES INDIV.*	*TOTAL VISITES*
GENER	29	4	82	52	134
FEBRER	28	14	341	85	426
MARÇ	31	15	569	163	732
ABRIL	27	8	250	126	376
MAIG	31	11	386	94	480
JUNY	30	3	59	104	163
JULIOL	23	4	139	67	206
AGOST	21	1	32	160	192
SETEMBRE	30	6	139	99	238
OCTUBRE	31	19	633	69	702
NOVEMBRE	30	19	603	81	684
DESEMBRE	30	16	577	92	669
TOTAL	**341**	**120**	**3.810**	**1.192**	**5.002**

Exposicions itinerants

Del 23 de gener al 24 de febrer, la Caja de Ahorros del Mediterráneo va exposar a la seua sala d'exposicions d'Alcoi la mostra itinerant *Y acumularon tesoros. Mil años de historia en nuestras tierras*, i per a aquesta ocasió es va ampliar el lot de materials de l'Edat del Bronze del Museu d'Alcoi.

Una altra mostra en què ha col·laborat el Museu ha estat l'exposició *El comerç del fred*, inaugurada a València al mes de novembre de 2001, la qual va estar produïda per la Xarxa de Museus-Museu de Prehistòria i de les Cultures de València. Aquesta mostra va iniciar al Centre Cultural d'Alcoi el seu itinerari per diferents poblacions, on es va poder veure durant els dies 10 de gener al 9 de febrer.

Entre els dies 9 d'abril i 9 de maig de 2002, el Centre Cultural va reunir a la Llotja de Sant Jordi una producció de la Fundació "La Caixa". Es tracta de l'exposició *La vida als castells*, per a la qual el nostre Museu va muntar una secció local amb una exposició de materials arqueològics del Museu d'Alcoi i 12 peces ceràmiques d'època medieval prestades pel Centre d'Estudis Contestans. Aquesta exposició incorporava alguns plafons amb infor-

Exposició *"La vida als castells"* i maqueta del castell de Barxell.

Acte inaugural de l'exposició "La Sarga. Arte rupestre y territorio".

mació dels castells de les comarques centremeridionals valencianes, i també una maqueta del castell de Barxell (Alcoi), la qual fou elaborada expressament per a l'ocasió (amb finançament de la Fundació "La Caixa"), i després ha passat a formar part de l'exposició permanent del Museu d'Alcoi.

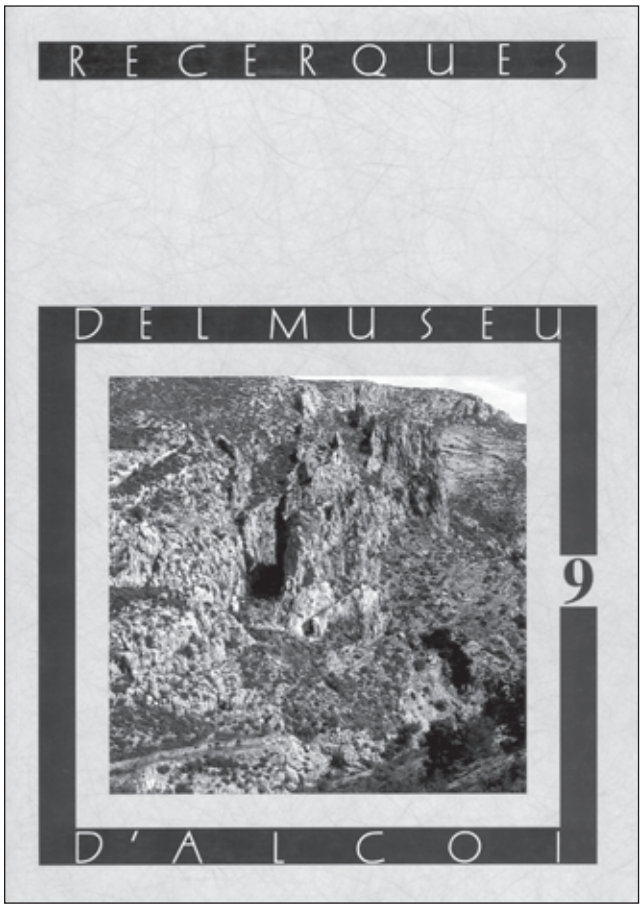
Finalment, cal fer una menció especial a la producció de l'exposició *La Sarga. Arte rupestre y territorio*, realitzada pel Museu d'Alcoi, de la qual van ser comissaris Mauro S. Hernández Pérez i Josep M. Segura Martí (coordinadors del llibre que porta el mateix nom), que es va inaugurar a Alcoi el 12 de juny a la sala d'exposicions de la Caja de Ahorros del Mediterráneo. L'exposició està formada per plafons amb textos i imatges, uns taulers amb serigrafies que reprodueixen els calcs de dimensions reals dels motius rupestres i una selecció de materials arqueològics, entre els quals cal destacar les ceràmiques neolítiques amb decoració de motius d'antropomorfs i zoomorfs. En aquest sentit, cal que agraïm la cessió en préstec de quatre ceràmiques que se'ns va fer per part del Museu de Prehistòria i de les Cultures de València. L'acte de presentació va estar presidit per la senyora Carmina Nácher Pérez (subsecretària de la Conselleria de Cultura i Educació), el senyor Miguel I. Peralta Viñes (alcalde d'Alcoi) i el senyor Rafael Terol Aznar (en representació de la Caja de Ahorros del Mediterráneo). Aquesta exposició s'emmarcà dins del 50è aniversari del descobriment de les pintures rupestres de la Sarga, i la mostra va poder ser visitada fins al 31 d'agost.

Activitats didàctiques

L'atenció personalitzada als grups que visiten les sales del Museu, principalment els escolars i d'altres col·lectius, han comptabilitzat durant l'any 2002 fins a 95 visites guiades per part del personal del Museu. Així mateix s'han realitzat diferents visites guiades a jaciments arqueològics, principalment a les pintures rupestres de la Sarga. L'exposició *La Sarga. Arte rupestre y territorio*, va incorporar una secció de tallers didàctics per a escolars, així com diferents exercicis i experiències realitzats per xiquets i xiquetes del Col·legi Públic Tirant lo Blanc de Planes de la Baronia.

Publicacions

El dia 1 de març es presentava als mitjans de comunicació el número 9 de la revista *Recerques del Museu d'Alcoi*, corresponent a l'any 2000, edició aquesta que incorpora diferents articles d'investigació i un dossier amb

Presentació del libre "Les pintures rupestres de la Sarga. Quadern de camp".

Presentació del libre "La organización del territorio en el área central de la Contestania Ibérica".

les ponències i taules redones de les jornades "Alcoi, ciutat i patrimoni. Jornades de debat", que havien estat convocades pel novembre de 1999 pel Centre Alcoià d'Estudis Històrics i Arqueològics.

Amb motiu del 50è aniversari del descobriment de les pintures de la Sarga, es va editar una completa monografia amb diferents estudis i articles sobre aquest jaciment d'art prehistòric. El llibre anomenat *La Sarga. Arte rupestre y territorio*, va ser presentat el 12 de juny a la Caja de Ahorros del Mediterráneo, institució a la qual hem d'agrair la seua generosa aportació econòmica en aquesta edició.

Una altra edició sobre les pintures de la Sarga ha estat el quadern didàctic per a escolars que porta el títol *Les pintures rupestres de la Sarga. Quadern de camp*, el qual ha estat elaborat per Josep Doménech Doménech. L'edició va rebre el suport econòmic de l'Ajuntament d'Alcoi i la Caja de Ahorros del Mediterráneo, on va ser presentada al col·lectiu de mestres el dia 11 de juliol.

Per acabar, cal fer menció que l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament d'Alcoi i el nostre Museu han cooperat en l'edició del llibre *La organización del territorio en el área*

central de la Contestania Ibérica, del nostre company Ignasi Grau Mira, publicat per la Universitat d'Alacant, el qual va ser presentat pel Dr. Lorenzo Abad Casal el dia 28 de juny al Centre Cultural d'Alcoi.

LA CONSERVACIÓ DEL PATRIMONI

Depòsits de materials arqueològics

Els directors de les excavacions i prospeccions arqueològiques autoritzades per la Direcció General de Patrimoni Artístic, han depositat al Museu d'Alcoi els materials de les actuacions realitzades al nostre àmbit durant l'any 2002:

- excavació arqueològica ordinària al jaciment del Salt (Alcoi).
- excavació arqueològica ordinària al Mas d'Is (Penàguila).
- excavació arqueològica ordinària a la Cova de Santa Maira (Castell de Castells).
- excavació arqueològica ordinària a la Cova Beneito (Muro de l'Alcoi).
- prospecció arqueològica a la Torre de Na Valora (Alcoi).
- prospecció arqueològica a la partida del Pla Mitjà (Penàguila).

Préstec de materials

La Caja de Ahorros del Mediterráneo va sol·licitar al Museu la renovació del préstec d'un lot de materials de l'Edat del Bronze que viatjaven a diferents poblacions amb l'exposició *Y acumularon tesoros. Mil años de historia en nuestras tierras*.

La Biblioteca Valenciana (Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques) ens va sol·licitar el préstec de la maqueta del jaciment ibèric de la Serreta i la d'una còpia de la inscripció ibèrica sobre làmina de plom *Serreta I*, perquè formaren part de l'exposició *El somni de Nicolau Primitiu* (València, febrer-març).

El Museu Arqueològic Nacional, que organitzava durant els mesos d'octubre i novembre l'exposició *Torques, belleza y poder*, va sol·licitar el préstec temporal d'un exvot de terracota del santuari ibèric de la Serreta.

Inventari de materials

Els treballs d'ordenació, catalogació i inventari de fons arqueològics ha estat una activitat habitual al llarg de l'any, i de forma especial hem de valorar la participació de Francisco Javier Molina Hernández, que ha estat enguany el beneficiari de la beca de formació al Museu.

Laboratori de restauració

Entre les realitzacions relacionades amb la restauració i la conservació de les col·leccions arqueològiques, ha estat la conclusió dels treballs d'instal·lació d'una cambra de baixa humitat per a la conservació de materials metàl·lics.

El Museu ha col·laborat amb l'empresa constructora Costablanca Casas en la restauració i reposició de la placa commemorativa del carrer Echegaray. També s'ha realitzar el control i la gestió de la col·lecció d'art de l'Ajuntament d'Alcoi.

L'ACTIVITAT INVESTIGADORA

Els projectes d'excavació que anualment tenen com escenari els jaciments d'aquestes terres, han propiciat les relacions i la cooperació entre els investigadors i el personal del Museu. Altres estudis, principalment els relacionats amb estudiants de postgrau de les universitats, a més de les habituals consultes de documentació i les revisions de materials arqueològics realitzades pels col·laboradors d'aquest Museu i per diferents investigadors, han estat una activitat constant al llarg de l'any, i s'han registrat les visites de Virginia Barciela González, Sara Fairén Jiménez, Gabriel García Atienza i Francisco Javier Molina Hernández (Universitat d'Alacant), així com les estades habituals dels investigadors de la Serreta: Ignasi Grau Mira, Sara Moltó Gisbert, Manuel Olcina Doménech i Cristina Reig Seguí, entre d'altres.

La col·laboració amb altres institucions

Enguany hi ha hagut moltes col·laboracions que ens han permès reforçar els lligams i les relacions amb diferents institucions, i entre aquestes volem agrair al Centre d'Estudis Contestans la seua col·laboració pel préstec d'un lot de ceràmiques medievals per a l'exposició *La vida als castells*; al Museu de Prehistòria i de les Cultures de València la cessió temporal de ceràmiques neolítiques per a l'exposició *La Sarga. Arte rupestre y territorio*. També ens hem vist correspostos, un any més, amb la generositat del departament d'Obres Socials de la Caja de Ahorros del Mediterráneo, amb la qual compartim una activitat fecunda.

Per finalitzar, cal constatar que el Museu ha donat suport econòmic a la realització del CD *Actuaciones Arqueológicas en la provincia de Alicante, 2001*, que edita la secció d'arqueologia de l'Il·lustre Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències d'Alacant.

Normes per a la presentació d'originals

1. Els originals s'hauran d'enviar a l'adreça d'aquest Museu en suport informàtic amb la redacció original, escrita amb el tipus de lletra Times New Roman del cos 12; a més, s'haurà d'indicar el processador de textos i el sistema utilitzats (preferentment Word o compatible). També se n'haurà d'adjuntar una còpia en paper (A-4) per una sola cara, amb un interlineat senzill, amb marges suficients, sense sagnies ni tabulacions i amb numeració a les pàgines.

2. Tots els articles hauran d'estar encapçalats pel títol, autor o autors i l'adreça o les adreces postals completes, que hi hauran de figurar a manera de nota al peu de la pàgina. Els treballs hauran d'incloure un resum en valencià, castellà i anglés, incloent en aquest últim el títol de l'article. Necessàriament, el resum no haurà de superar els 425 caràcters amb espais. Així mateix, haurà d'incloure's un glossari amb un màxim de cinc paraules clau en els tres idiomes.

3. Les notes numerades es podran utilitzar per a explicar-ne o ampliar-ne alguna qüestió, però en cap cas per a referències bibliogràfiques. Aquestes s'hauran de presentar numerades correlativament en un full a banda i seran publicades al final de l'article, abans de la bibliografia.

4. Per a les referències bibliogràfiques incloses en el text, s'haurà d'utilitzar la citació entre parèntesis de l'autor en minúscula, any de publicació i pàgines de referència, si és procedent.

   Exemples:
   (Visedo, 1959: 32-38)
   (Cerdà, 1995; Gil-Mascarell, 1995; Llobregat i al., 1992: 40; Pascual, 1990).

   Tan sols de la bibliografia citada en el text se'n farà una llista alfabètica al final del treball, en la qual figurarà en majúscula el nom dels autors, seguit de l'any de publicació entre parèntesis i de les dades d'aquesta, tal com apareix en els exemples adjunts. Les referències d'un mateix autor es col·locaran cronològicament de menor a major i en totes aquestes se'n citarà l'autor. En el cas dels articles de revista, les pàgines que el comprenen han d'aparéixer al final de la referència.

   Exemples:
   Llibre:
   VISEDO MOLTÓ, C. (1959). *Alcoy. Geología. Prehistoria*. Alcoi.
   Articles:
   BERNABEU AUBÁN, J., MOLINA BALAGUER,

Normas para la presentación de originales

1. Los originales se enviarán a la dirección de este Museo en soporte informático con la redacción original, tipo de letra Times New Roman c/ 12, indicando el procesador y el sistema utilizados (preferentemente word o compatible). Se acompañará copia en papel (A-4) por una sola cara, interlineado sencillo, con márgenes suficientes, sin sangrías ni tabulaciones y con numeración en las páginas.

2. Todos los artículos estarán encabezados por el título, autor o autores y la dirección o las direcciones postales completas, que figurarán a modo de nota al pie de la página. Los trabajos incluirán un resumen en valenciano, castellano e inglés, incluyendo en éste último el título del artículo. Necesariamente, el resumen no superará los 425 caracteres con espacios. Así mismo, deberá incluirse un glosario con un máximo de cinco palabras clave en los tres idiomas.

3. Las notas numeradas se podrán utilizar para explicar o ampliar alguna cuestión, pero en ningún caso para referencias bibliográficas. Éstas se presentarán numeradas correlativamente en una hoja aparte, y serán publicadas al final del artículo, antes de la bibliografía.

4. Para las referencias bibliográficas incluidas en el texto, se utilizará la citación entre paréntesis del autor en minúscula, año de publicación y páginas de referencia, si procede.

   Ejemplos:
   (Visedo, 1959: 32-38)
   (Cerdà, 1995; Gil-Mascarell, 1995; Llobregat *et alii*, 1992: 40; Pascual, 1990).

   Sólo de la bibliografía citada en el texto se hará una relación alfabética al final del trabajo, en la cual figurará en mayúscula el nombre de los autores, seguido del año de publicación entre paréntesis y de los datos de la misma, tal como aparece en los ejemplos adjuntos. Las referencias de un mismo autor se colocarán cronológicamente de menor a mayor citando, en todas ellas, al autor. En el caso de los artículos de revista, las páginas que comprenden el mismo deben aparecer al final de la referencia.

   Ejemplos:
   Libro:
   VISEDO MOLTÓ, C. (1959). *Alcoy. Geología. Prehistoria*. Alcoi.
   Artículos:
   BERNABEU AUBÁN, J., MOLINA BALAGUER, Ll., GARCÍA PUJOL, O. (2001). El mundo funerario

Ll., GARCÍA PUJOL, O. (2001). El mundo funerario en el horizonte Cardial valenciano. Un registro oculto. *Saguntum-PLAV*, 33: 27-35.

5. Les figures, taules, quadres i gràfics s'hauran de lliurar en suport informàtic, estaran indicades en el text però no dins d'aquest. S'aconsella emprar el programa Corel Draw per a les figures, amb una resolució de 300 ppp i unes dimensions màximes de 23,5 cm x 17,5 cm, i Excel per a Windows en les taules, els quadres i gràfics. Les figures han d'incloure l'escala gràfica. Per al muntatge d'originals amb la grandària de pàgina, es tindrà en compte la proporció de la caixa de la revista: 23,5 cm x 17,5 cm. El text inclòs en les taules, els quadres o gràfics haurà de tenir la grandària necessària perquè, en cas de reducció, siga llegible.
   Les fotografies s'hauran d'enviar a 300 ppp, una grandària màxima de 17,5 cm d'ample, amb l'extensió .TIF. Els textos dels peus corresponents a cada figura, taula, quadre, làmina o il·lustració s'hauran de redactar a part, numerats, al final de l'article i mai formant part de la mateixa il·lustració.
   En el cas de no presentar la part gràfica en suport informàtic, es recomana diapositiva o fotografia original per a la composició de les làmines, numerades al dors, i originals o fotocòpia amb qualitat làser per a les figures. En tots els casos, aquestes il·lustracions, etc., s'hauran de lliurar numerades al dors correlativament, amb números romans les làmines i la resta amb números aràbics.

6. Tant per a les figures, com per als quadres, les taules i fotografies, se n'haurà d'especificar la situació dins del text. Les figures s'hauran de citar en el text entre parèntesis, tal com apareix en l'exemple següent: (fig. 1). (fig. 2,1). (fig. 4-6). Les làmines s'hauran de citar en el text entre parèntesis, tal com apareix en l'exemple següent: (làm. I). (làm. III, 2).

7. Les cronologies citades en un text en castellà s'hauran d'ajustar als exemples següents: BP, BC, a.C. i amb els segles citats en majúscula (s. IV). Si el text està escrit en valencià, s'hauran de citar de la manera següent: BP, BC, aC, i amb els segles citats en versaleta (s. IV).

8. Els treballs originals s'hauran d'enviar al Museu d'Alcoi abans del 31 de gener de cada any. La Direcció de la Revista, atenent a l'avaluació del Consell de Redacció, respondrà en el termini d'un mes l'admissió del treball. Els originals, publicats o no, seran tornats als autors.

en el horizonte Cardial valenciano. Un registro oculto. *Saguntum-PLAV*, 33: 27-35.

5 Las figuras, tablas, cuadros y gráficos se entregarán en soporte informático, estarán indicadas en el texto pero no se compondrán dentro del mismo. Se aconseja utilizar el programa Corel Draw para las figuras, con una resolución de 300 ppp y un tamaño máximo de 23,5 x 17,5 cm, y Excel para Windows en tablas, cuadros y gráficos. Las figuras deben incluir escala gráfica. Para el montaje de originales a tamaño de página, se tendrá en cuenta la proporción de la caja de la revista: 23,5 cm x 17,5 cm. El texto incluido en tablas, cuadros o gráficos tendrá el tamaño suficiente para que, en caso de reducción, resulte legible.
   Las fotografías se enviarán a 300 ppp y un tamaño máximo de 17,5 cm de ancho con extensión .TIF. Los respectivos pies de cada ilustración irán en relación aparte, debidamente numerados, al final del artículo y nunca formando parte de la propia ilustración.
   En caso de no entregar la parte gráfica en soporte informático se recomienda diapositiva o fotografía original para la composición de las láminas, numeradas al dorso, y originales o fotocopia calidad láser para las figuras. En todos los casos, estas ilustraciones, etc., se presentarán numeradas al dorso correlativamente con números romanos las láminas y el resto con números arábigos.

6. Tanto para las figuras, como para los cuadros, tablas y fotografías se especificará su situación dentro del texto. Las figuras se citarán en el texto entre paréntesis y siguiendo el ejemplo: (fig. 1). (fig. 2,1). (fig. 4-6). Las láminas se citaran en el texto entre paréntesis y siguiendo el ejemplo: (lám. I), (lám. III, 2).

7. Las cronologías citadas en el texto se ajustarán a los siguientes ejemplos: BP, BC, a.C. y con los siglos citados en mayúscula: s. IV, en castellano; BP, BC, aC y con los siglos citados en versales: s. IV, en valenciano.

8. Los trabajos originales se remitirán al Museo de Alcoi antes del 31 de enero de cada año. La Dirección de la Revista, atendiendo a la evaluación del Consejo de Redacción, responderá, en el termino de un mes, la admisión del trabajo. Los originales, publicados o no, serán devueltos a los autores.